

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

AVIZ

referitor la proiectul Codului de procedură civilă

În urma examinării proiectului Codului de procedură civilă, transmis spre avizare de Ministerul Justiției;

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

În temeiul art. 38 alin.(3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, în baza Hotărârii nr. 1187 din 13 noiembrie 2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii,

Avizează favorabil proiectul Codului de procedură civilă, cu observațiile și propunerile prezentate în cele ce urmează:

I. Observații și propuneri cu caracter general

- S-a apreciat că Înalta Curte de Casație și Justiție nu își poate asuma rolul de unificator al practicii judiciare, așa cum se prevede în proiectul Codului de procedură civilă în condițiile în care este supraîncărcată de cauze obișnuite;

- Trebuie să se aibă în vedere faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție este competentă să judece recursurile în materia Legii nr. 10/2001, fiind necesar ca, în situația în care intră în vigoare noul Cod de procedură civilă, să fie abrogate aceste dispoziții din legea specială;

- Instituirea procedurii „filtrului” este inutilă, întrucât nu este în măsură să

1

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

degreveze instanța supremă în ceea ce privește judecarea recursurilor; instituirea acestei proceduri înseamnă, practic, o dublare a judecării, fiind important de precizat că această instituție a mai fost reglementată, fiind ulterior abrogată;

- Instituirea unui control „pe orizontală” – măsurile dispuse de un complet de judecată sunt supuse controlului unui alt complet de judecată din cadrul aceleiași instanțe – este de natură să erodeze încrederea în actul de justiție și să creeze un climat de animozitate printre judecătorii din cadrul instanței;

- Deși unul dintre scopurile urmărite constă în scurtarea duratei procedurilor de judecată, analizând proiectul de act normativ, se constată că acesta cuprinde atât dispoziții care sunt în măsură să scurteze durata procedurii, cât și dispoziții care au ca efect mărirea duratei procedurii de judecată;

- S-a constatat că obligația comunicării întâmpinării nu este prevăzută și la contestația în anulare;

- Instituirea procedurii prejudiciale va duce la creșterea duratei procesului, în general, inclusiv în faza recursului;

- Reglementarea unui nou motiv de recurs – schimbarea componenței completului de judecată în apel – transformă Înalta Curte de Casație și Justiție într-un organ de anchetă, fiind necesar să se verifice dacă schimbarea componenței completului s-a făcut cu respectarea prevederilor legale;

- S-a apreciat că reglementarea competenței materiale, în sensul că Înalta Curte de Casație și Justiție va judeca numai recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în primă instanță (art. 91 și art. 470), este adecvată;

- Au fost semnalate unele necorelări, cum este cea referitoare la termenul de recurs care, potrivit proiectului de act normativ supus discuției, este de 30 de zile, iar potrivit dreptului comun – Legea nr. 554/2004 – este de 15 zile;

- Trebuie să se aibă în vedere și faptul că este în curs de elaborare Codul de procedură administrativă;

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]

- S-a precizat faptul că proiectul noului Cod civil și proiectul noului Cod de procedură civilă au la bază concepția unicității dreptului privat, după modelele reglementărilor din Italia, Elveția, Olanda și Canada, de aceea este necesar ca cele două coduri să intre în vigoare concomitent;

- S-a propus ca denumirea titlului „Competența materială” să fie înlocuită cu denumirea „Competența de atribuțiune”, având în vedere că, stabilirea competenței materiale nu se face numai în baza criteriului materiei, ci și în baza criteriului valoric;

- S-a apreciat că instanța supremă ar trebui degrevată de judecata cauzelor obișnuite, în favoarea rolului de unificator al practicii judiciare;

- S-a criticat faptul că, potrivit proiectului Codului de procedură civilă, se pune semnul egal între secțiile unite și totalitatea judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu argumentul că autoritatea deciziilor în interesul legii este superioară; se precizează că în aceste condiții, deliberarea și redactarea deciziilor ar deveni o problemă;

- S-a propus ca recursul în interesul legii să fie susținut, de regulă, de procurorul general sau de avocatul poporului, iar posibilitatea ca aceștia să desemneze o altă persoană pentru susținerea recursului să existe numai în situația în care, din motive obiective, nu pot fi prezenți personal, considerându-se că, în acest fel, crește autoritatea deciziilor în interesul legii;

- S-a pus întrebarea în ce măsură pot fi menținute prevederile potrivit cărora unele hotărâri sunt pronunțate în primă și în ultimă instanță (ex: art. 594 alin. (4));

- S-a apreciat că posibilitatea părților de a formula cerere de recuzare în timpul dezbaterilor creează posibilitatea formulării unor cereri cu rea-credință;

- În ceea ce privește procedura „filtrului”, s-a apreciat că inițiativa este lăudabilă, dar trebuie avut în vedere că, potrivit Curții Constituționale, soluționarea fără citare contravine Constituției;

- S-a considerat că este benefică procedura reprezentării părților de avocați în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție;

3

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr. 141 B, Sector 6, cod 06110

Tel: 311 69 00; Fax: 311 69 01

Web: www.csm1909.ro

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]

- Faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție va judeca toate recursurile va face dificilă deplasarea părților la sediul acestei instanțe, ceea ce constituie o încălcare a liberului acces la justiție;

- S-a exprimat dezacordul față de utilizarea criteriului valoric la stabilirea competenței materiale a instanțelor;

- S-a apreciat că prevederile dedicate procesului civil internațional ar trebui să fie în acord cu Regulamentele europene aplicabile în materie de cooperare judiciară civilă și să detalieze procedurile necesare aplicării acestor regulamente, pentru a se evita reglementarea acestor aspecte prin Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești;

- S-a constatat o exacerbare a rolului activ al judecătorului, încălcându-se în acest mod principiul disponibilității;

- S-a constatat o inconsecvență sub aspect terminologic în cuprinsul proiectului, în ceea ce privește termenul „judecător”, respectiv „instanță” – art. 105, 176 alin. (1), 200, 207 alin. (2), 213 – și a apreciat că ar trebui utilizată o terminologie unitară – „instanță”, respectiv „complet de judecată”;

- S-a observat că la redactarea proiectului s-au strecurat unele erori gramaticale și au fost omise unele semne de punctuație.

Observații și propuneri pe secțiuni, capitole sau articole

- **Art. 1** - la alin. (2) se propune înlocuirea sintagmei „persoanelor fizice și juridice” cu sintagma „persoanelor fizice și persoanelor juridice.

- **Art. 5** - termenul „optim” este imprecis, termenul de soluționare trebuie să fie doar „rezonabil”, acesta fiind pe deplin definit prin jurisprudența comunitară și consacrat prin dispozițiile art. 21 din Constituție. Previzibilă trebuie să fie legea și nu termenul de

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

soluționare.

- **Art. 10** – se propune înlocuirea sintagmei „ amenzi civile” cu sintagma „amenzi judiciare” pentru unitate de terminologie.

- **Art. 11** - la alin. (2) se propune completarea textului prin adăugarea la sfârșitul frazei a cuvântului „judiciare”, pentru corelarea cu art. 10 și pentru folosirea unei terminologii unitare.

- **Art. 12** - dispozițiile art. 11 alin.2, potrivit cu care, în recurs părțile nu pot pune concluzii decât prin apărător (în condițiile în care acestea nu au posibilități materiale să-și angajeze avocat), sunt în contradicție cu art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. Impunând obligația formulării și susținerii cererilor în recurs prin avocat este necesară și referirea la posibilitatea accesului la ajutorul public judiciar, ca și garanție a statului pentru realizarea efectivă a dreptului la apărare (a se vedea și observația de la art. 472).

- **Art. 13** - se propune eliminarea termenului „explicații” de la alineatul (5) sau reformularea textului.

La alin. (2) ar trebui să se precizeze care este modalitatea în care părțile își fac cunoscute pretențiile în mod direct și cum se poate verifica acest aspect.

- **Art. 14** - s-a apreciat că dispoziția înfrânge principiul oralității; pe de altă parte nu se precizează dacă este nevoie de acordul părților sau este suficientă numai cererea unei părți.

- **Art. 21** - se propune restrângerea rolului activ al judecătorului, având în vedere

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

principiul disponibilității.

Se apreciază că o astfel de prevedere este una exagerată, având în vedere principiul disponibilității ce ține de esența procesului civil, reclamantul fiind cel care fixează cadrul procesual, iar nu magistratul, fiind în contra principiilor ce guvernează procesul civil statuarea unui drept al judecătorului de a impune unei terțe persoane să figureze în proces în calitate de reclamant, adică să aibă o poziție ofensivă într-un proces deja început.

În sprijinul celor de mai sus este necesar a se avea în vedere ca pentru introducerea unor terți în proces există alte instituții procesuale, acestea respectând dreptul persoanei terțe de proces să aleagă dacă dorește sau nu să intervină precum și dreptul părților de a decide dacă înțeleg să extindă cadrul procesual.

Nu în ultimul rând, dând posibilitatea judecătorului să introducă în proces reclamanți sau pârâți, se ridică problema modului în care aceștia vor suporta cheltuielile de judecată, în condițiile în care culpa procesuală a acestora este discutabilă într-o astfel de ipoteză.

În ceea ce privește introducerea în cauză din oficiu a unei părți în calitate de reclamant - care astfel dobândește calitatea procesuală activă, cu toate prerogativele ce decurg din aceasta calitate - apreciem că, în forma în care este formulat, acest text contravine dreptului de dispoziție al părții, de a-și apăra sau nu, un interes legitim.

Se propune eliminarea alin. (5) - ex: dacă părțile se înțeleg că prin „Întâmpinare” se pot solicita pretenții, atunci instanța nu poate califica documentul ca fiind o cerere reconvențională, cu toate consecințele ce decurg de aici.

- **Art. 23** - s-a apreciat că titlul marginal al articolului este incomplet întrucât dispoziția se referă și la executările silite, motiv pentru care se propune completarea corespunzătoare.

Observația este valabilă și pentru art. 24.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

- **Art. 25** - trebuie corelat cu art. 26 și trebuie respectat principiul „Tempus regit actum”.

- **Art. 32** – s-a apreciat că noțiunea de „drept subiectiv grav amenințat” poate ridica mari dificultăți de interpretare și aplicare.

- **Art. 33** - s-a apreciat că noțiunea de „pagubă însemnată” poate ridica mari dificultăți de interpretare și aplicare.

- **Art. 35** - trebuie să se țină seama de faptul că există unele organizații care practică avocatura clandestină.

- **Art. 37** - s-a apreciat că dispoziția de la (2) încalcă principiul disponibilității.

- **Art. 39** - în ceea ce privește cazul de incompatibilitate de la alin.(3), s-a arătat că acesta este formulat într-o manieră prea largă și se impune revederea lui.

În orice caz, prin exercitarea obligațiilor prevăzute de art. 13 alin.(4) și (5), instanța își exprimă în mod inevitabil părerea cu privire la soluția ce ar putea fi pronunțată în cauză.

Același lucru se întâmplă, cel puțin parțial, atunci când instanța se pronunță asupra altor incidente procesuale de care depinde soluționarea pricinii (precum excepțiile procesuale, excepțiile de nelegalitate /neconstituționalitate, unde instanța trebuie să explice de soluționarea cauzei depinde/ nu depinde de legalitatea actului administrativ /constituționalitatea legii. cererile de sesizare a Curții Europene de Justiție cu o trimitere prejudicială, unde instanța trebuie să explice Curții de ce interpretarea propusă influențează soluționarea cauzei, de unde rezultă că după pronunțarea Curții, soluția

7

devine previzibilă).

Într-o interpretare extensivă (dar întâlnită în practică), acest lucru se întâmplă chiar când instanța se pronunță asupra probelor, respingând, spre exemplu, acele probe solicitate de părți care nu sunt concludente, întrucât alte considerente în drept justifică respingerea ori admiterea acțiunii, în temeiul unui probatoriu mai sumar. În prezent, în practică există tendința – desigur contrară legii (art. 167 C.pr.civ.) și profund păgubitoare pentru părți și pentru administrarea justiției – ca instanța să încuviințeze toate probele solicitate de părți, chiar dacă nu le consideră concludente, pentru a nu se „antepronunța”; evident, durata și costurile procesului se măresc în mod inutil, pentru ca partea să afle ulterior că acea probă oricum nu avea relevanță, în concepția instanței.

Nu în ultimul rând, acest motiv de incompatibilitate este speculat de mulți avocați, care „pândesc” orice gest al instanței și-l interpretează ca o antepronunțare, stimulând în acest mod tendința majoritară a judecătorilor, de a se pune la adăpostul unei conduite impenetrabile și pasive.

Prin urmare, în condițiile în care proiectul înțelege să reevalueze tranșant contribuția instanței la contradictorialitatea dezbaterilor, evitând astfel „hotărârile surpriză”, această opțiune – exprimată în art. 13 alin. (4) și (5) – trebuie regăsită și în materia incompatibilității.

Astfel, s-a apreciat că s-ar impune completarea art. 39 alin.3 în felul următor:

“Nu poate lua parte la judecată nici judecătorul care și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluția care ar putea fi pronunțată în pricina pe care a fost desemnat să o judece. Exercițarea obligațiilor impuse de lege judecătorului, îndeosebi pentru a asigura contradictorialitatea dezbaterilor, nu constituie o exprimare a părerii cu privire la soluția care ar putea fi pronunțată în cauză.”

O altă formulare, mai lapidară dar nu atât de clară, ar fi “Dispozițiile art. 12 alin.4 și 5 și ale art. 20 rămân aplicabile”.

S-a apreciat că în mod eronat Capitolul I intitulat “Judecătorul.Incompatibilitatea”

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED] [REDACTED]
a fost introdus în cuprinsul Titlului II „ Participanții la procesul civil”, având în vedere că judecătorul nu are calitatea de participant la procesul civil.

La același articol, din enumerarea de la alin. (2) au fost omiși consilierul juridic și mandatarul.

- **Art. 40** – s-a apreciat că formularea punctelor 4 și 13 este ambiguă, dă naștere la confuzie în practică și dă posibilitatea părților de a-și exercita abuziv drepturile procesuale.

S-a apreciat că trebuie lămurită noțiunea „parteneri de viață necăsătoriți”, întrucât aceasta nu este reglementată în dreptul nostru.

La punctele 1, 4 și 5 textul ar trebui completat prin adăugarea „ afinilor” care au fost omiși.

Se observă că nici una dintre situațiile de incompatibilitate prevăzute nu face referire la persoanele între care există legături spirituale – nași și fini.

S-a apreciat că ar fi preferabil să se identifice o formulare generică, pentru a se evita eventuala omisiune a unor situații de incompatibilitate.

- **Art. 47** – s-a apreciat că formularea alin. (2) este prea vagă.

- **Art. 50** - la alin. (3), referirea la ipoteza în care instanța de recurs constată că abținerea a fost greșit respinsă este eronată, din moment ce, potrivit alin. (2) al acestui articol, încheierea prin care s-a respins abținerea nu este supusă niciunei căi de atac; totodată, este eronată trimiterea la „cazul prevăzut la alin. (2)” – corectă fiind referirea la cazul prevăzut la alin. (1).

- **Art. 54** - la alin. (5), se propune reformularea textului având în vedere faptul că este vorba de o nulitate relativă care nu poate fi constatată din oficiu de instanța de

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]
judecată.

- **Art. 55** - la alin. (1) se propune eliminarea din text a sintagmei „potrivit legii”.

Dispozițiile de al alin. (3) și (4) ar trebui corelate du dispozițiile legii referitoare la ajutorul public judiciar în materie civilă.

- **Art. 71** – s-a apreciat că, pentru ca terțul chemat în garanție să își poată valorifica dreptul de a combate, ori, după caz, susține și pretenția dedusă judecătii prin cererea principală (iar nu doar pe cea formulată prin cererea incidentală) și din moment ce chematul în garanție se bucură de independență procesuală, nefiind o parte subordonată celei care l-a introdus în proces -, este necesar ca acestuia să i se comunice și o copie de pe cererea principală, respectiv de pe înscrisurile atașate la aceasta.

- **Art. 74** - la alin.(4), s-a apreciat că trimiterea la dispozițiile art. 67 este eronată întrucât în ipoteza în care reclamantul nu este de acord cu înlocuirea nu pot fi aplicate aceste dispoziții.

- **Art. 75** - s-a apreciat că o astfel de prevedere este una exagerată, având în vedere principiul disponibilității ce ține de esența procesului civil, reclamantul fiind cel care fixează cadrul procesual, iar nu magistratul, fiind în contra principiilor ce guvernează procesul civil statuarea unui drept al judecătorului de a impune unei terțe persoane să figureze în proces în calitate de reclamant, adică să aibă o poziție ofensivă într-un proces deja început.

În sprijinul celor de mai sus este necesar a se avea în vedere ca pentru introducerea unor terți în proces există alte instituții procesuale, acestea respectând dreptul persoanei terțe de proces să aleagă dacă dorește sau nu să intervină precum și dreptul părților de a decide dacă înțeleg să extindă cadrul procesual.

10

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Nu în ultimul rând, dând posibilitatea judecătorului să introducă în proces reclamanți sau pârâți, se ridică problema modului în care aceștia vor suporta cheltuielile de judecată, în condițiile în care culpa procesuală a acestora este discutabilă într-o astfel de ipoteză.

Se propune excluderea acestui articol, întrucât contravine principiului disponibilității, potrivit căruia instanța nu poate să dispună din oficiu, citarea altor persoane decât cele indicate de părți, în cererea de chemare în judecată.

S-a apreciat că, fixarea cadrului procesual este un drept exclusiv de dispoziție al părții, iar instanța, atunci când se impune, poate cel mult pune în discuție, introducerea în cauză în calitate de pârât, a unei persoane la solicitarea părții reclamante.

În ceea ce privește introducerea în cauză din oficiu a unei părți în calitate de reclamant - care astfel dobândește calitatea procesuală activă, cu toate prerogativele ce decurg din aceasta calitate - apreciem că, în forma în care este formulat, acest text contravine dreptului de dispoziție al părții, de a-și apăra sau nu, un interes legitim.

- **Art. 76** - la alin. (1), s-a apreciat că enumerarea este incompletă (ex. lipsește cererea reconvențională).

La alin. (2) s-a propus eliminarea tezei a doua având în vedere că efectul ar consta în tergiversarea cauzei.

- **Art. 79** - s-a observat că dispozițiile privind reprezentarea convențională se referă numai la persoanele fizice și persoanele juridice fiind omise asociațiile sau societățile fără personalitate juridică.

În măsura în care se apreciază că este utilă reprezentarea obligatorie de către avocat această dispoziție ar trebui să se aplice numai pentru cauzele judecate de Înalta Curte de Casație și Justiției și eventual pentru cauzele judecate de curțile de apel.

S-a apreciat că dispoziția de la alin. (3) potrivit căreia persoanele fizice vor fi

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

asistate sau reprezentate de către avocați inclusiv la redactarea cererii și a motivelor de recurs, poate avea ca efect pierderea termenului de recurs în ipoteza în care nu se încheie în timp util un contract de asistență juridică.

De asemenea, s-a apreciat că această dispoziție trebuie corelată cu dispozițiile din legea referitoare la ajutorul public judiciar în materie civilă.

- **Art. 81** – s-a apreciat că utilizarea elementului de compunere „ne” (care indică o negație) nu poate fi generalizată pentru orice substantiv, adjectiv sau adverb; ca atare, se impune înlocuirea cuvântului „neavocat” cu sintagma „care nu are calitatea de avocat”.

La alin. (1), se propune înlocuirea cuvântului „primejdui” (mai puțin utilizat, dacă nu chiar învechit) cu expresia „pune în pericol” sau cuvântul „periclita”.

La alin. (2) lit. b), s-a apreciat că este necesară înlocuirea termenului ”delegat” cu termenul „desemnat” (utilizat de altfel la art. 55 alin. (3), într-o ipoteză similară), pentru a se evita astfel confunziile terminologice - din moment ce delegația este o instituție distinctă în cadrul modurilor de transformare a obligațiilor, iar delegarea constituie o instituție proprie dreptului muncii.

- **Art. 87** - la alin. (6) este utilizată sintagma „taxe de timbru”. S-a apreciat că din considerente ce țin de necesitatea utilizării unei terminologii unitare ar trebui ca în cuprinsul tuturor textelor referitoare la acest aspect să se folosească sintagma „ taxe judiciare de timbru și timbru judiciar”.

- **Art. 90** – s-a apreciat că devalorizarea monedei naționale poate transforma tribunalul în primă instanță în mod frecvent.

- **Secțiunea a 2-a Determinarea competenței după valoarea cererii introductive de instanță (art. 93-101)** – s-a considerat deosebit de important ca, prin

proiectul noului Cod de procedură civilă, să se stabilească riguros instanța competentă material.

În legătură cu competența materială a judecătoriilor și tribunalelor s-au semnalat următoarele:

- nu au fost indicate principiile în baza cărora să se poată considera evaluabile/neevaluabile cererile în justiție, criteriile de determinare a valorilor sau cele prin care se diferențiază cererile evaluabile față de cele neevaluabile;

- privitor la competența materială a tribunalelor, s-a apreciat că nu sunt prevăzute dispoziții referitoare la soluționarea în recurs a unor însemnate cauze simple a căror finalizare nu trebuie să ajungă la înalta Curte de Casație și Justiție.

- **Art. 97** - se propune și aici înlocuirea verbului „socotește” (mai puțin utilizat, dacă nu chiar învechit) cu verbul „calculează” (ori cu verbul „determină” sau „stabilește”, pentru a se evita repetițiile).

- **Art. 98** - se propune înlocuirea verbului „socotește”, pentru motivele expuse în observația de la art. 97.

- **Art. 107** - pentru a se evita abuzul de drept procesual în această materie, se propune reglementarea distinctă a ipotezei chemării în judecată a unui pârât fictiv (similar disp. art. 1018 alin. 2).

- **Art. 109** - la alin. (1) pct. 3 se propune înlocuirea termenului „accidentul” cu termenul „riscul asigurat” care acoperă toate situațiile de acest fel.

- **Art. 112**- s-a apreciat că referirea la creditorii defunctului nu acoperă ipoteza în care pretențiile deduse judecății au o cauză ulterioară deschiderii succesiunii, motiv

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]
[REDACTED]
pentru care impune a se face referire la „creditorii succesiunii.

- **Art. 114** – s-a considerat necesară clarificarea expresă a problemei dacă și cererile introduse de administratorul sau lichidatorul judiciar împotriva unor terți-debitori ai celui aflat în insolvență sunt tot de competența instanței prevăzute de art. 114 (în această categorie fiind incluse atât cererile formulate împotriva terților și care își au cauza în insolvență, cât și cele pentru care insolvența nu reprezintă cauza lor și despre care s-ar putea spune că nu sunt cereri în materie de insolvență, ci doar cereri care, eventual, ar interesa insolvența).

- **Art. 115** – s-a apreciat că se instituie o prorogare de competență care încalcă normele de ordine publică.

- **Art. 118** – s-a apreciat că dispoziția încalcă regimul juridic al nulităților absolute (a se vedea observația formulată la art. 109).

- **Art. 122** – s-a apreciat că dispoziția de la alin.(1) contrazice regimul juridic al nulităților absolute, care pot fi invocate în tot cursul procesului și se iau în considerare chir din oficiu.

S-a apreciat că, prin această reglementare, se sacrifică principiul legalității în favoarea principiului celerității.

- **Art. 132** – s-a considerat că reglementarea unei cauțiuni în sumă fixă, invariabilă, constituie o soluție mult prea rigidă, care nu este de natură să permită instanței aprecierea circumstanțelor concrete ale speței; ca atare, apreciem ca fiind preferabilă soluția reglementării unei limite minime, respectiv maxime, între care să poată interveni o atare individualizare.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

- **Art. 133** – se propune să se reanalizeze dispoziția de la alin. (2) potrivit căreia hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare.

- **Art. 137** - s-a observat o inconsecvență terminologică în sensul că, la alin. (1) este utilizat termenul „numele”, în timp ce la alte articole este utilizată sintagma „numele și prenumele”, propunându-se reformularea.

- **Art. 143** - la alin. (2), s-a apreciat ca fiind cât se poate de oportună soluția adoptată, pentru a se preîntâmpina astfel pronunțarea de către CEDO a unor condamnări pentru încălcarea dreptului la corespondență și a dreptului la viață privată.

Este însă de discutat dacă includerea simplei citații (neînsoțite deci de alte acte de procedură) în această modalitate de comunicare nu este cumva excesivă; sub acest aspect, avem în vedere faptul că între cuprinsul citației și cel al înștiințării (prev. de art. 152 alin. 3) nu sunt deosebiri de esență, din moment ce mențiunile pe care trebuie să le cuprindă citația în plus se referă la aspecte care pot fi oricum cunoscute – fie accesând portalul instanțelor, fie lecturând lista de ședință.

La alin. (6), s-a constatat că există o necorelare cu disp. art. 230 alin. (4), întrucât acesta din urmă menționează și „înștiințarea telefonică pentru prezentarea la termen” – adică tocmai citarea –, caz în care urmează a se întocmi un referat de către grefier; or, în cazul în care este vorba de o omisiune la art. 143 alin. (6), ar însemna că legiuitorul nu este consecvent în ce privește modalitățile de confirmare a primirii; astfel, pentru comunicarea prin telefax ori poștă electronică se prevede cerința completării de către destinatar a unui formular, urmată de expedierea acestuia către instanță, iar pentru citarea telefonică ar fi suficient referatul întocmit de grefier.

- **Art. 144** - la pct. 6, pentru a elimina cu totul posibilitatea (frecvent întâlnită în

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

practică, în prezent) de a se confunda domiciliul în sens procesual (locuința efectivă) cu cel din cartea de identitate (indicat în mod frecvent, chiar dacă partea nu locuiește acolo), apreciem ca fiind util să se insereze, după expresia „reședința cunoscută”, precizarea „chiar fără forme legale”.

La pct. 7, prevederea în sensul că cei cu capacitate de exercițiu restrânsă vor fi citați prin ocrotitorii lor legali este eronată, din moment ce aceste persoane trebuie să stea personal în proces, fiind doar asistate de părinți sau tutore, care vor semna alături de minori cererile adresate instanței; ca atare, trebuie citați atât ocrotitorii legali, cât și minorii între 14-18 ani.

S-a apreciat că punctul 8 de la acest articol trebuie corelat cu art. 150 alin. (7), având în vedere că este necesar să se utilizeze o terminologie unitară.

- Art. 146 - la alin.1 lit. f), se propune completarea textului cu indicarea consecințelor nedepunerii întâmpinării și a pregătirii apărării pentru primul termen de judecată, respectiv decăderea din dreptul de a propune probe și de a invoca excepții procesuale relative (precum necompetența care nu este de ordine publică), ceea ce poate determina riscul de a pierde procesul. Totodată, ar trebui indicat faptul că neprezentarea părții în instanță, dacă este legal citată, nu împiedică judecarea cauzei în lipsa sa. Dacă se va adopta propunerea – justificată – ca partea care a semnat personal dovada de primire a citației (ori a confirmat primirea în condițiile propuse la art. 143 alin.6) să fie considerată a avea termenele ulterioare în cunoștință, ar trebui avertizată și cu privire la acest aspect.

Totodată, partea ar trebui avertizată că amânarea procesului pentru imposibilitate de prezentare ori lipsă de apărare va fi acordată numai în mod excepțional și numai dacă cererea este ab initio temeinic motivată și dovedită.

Astfel de indicații sunt practicate cu succes în Germania, unde pârâțul primește odată cu citația un adevărat „formular” cu privire la drepturile și obligațiile sale și consecințele neobservării acestora.

O astfel de manieră de a proceda mărește transparența și eficiența actului de justiție, părțile fiind stimulate să-și îndeplinească în termen obligațiile. Probabil „rata” întâmpinărilor depuse în termen va crește semnificativ în acest caz (în prezent fiind mai degrabă o excepție, mai ales după confuziile generate de abrogarea art. 118 alin.2 prin Legea nr. 219/2005).

S-a considerat că este necesară menționarea în citație și a completului și sălii de judecată (cameră de consiliu sau sală de ședință, după caz).

- **Art. 151** - la alin. (1) se propune eliminarea sintagmei „ agentului de pază” având în vedere că este necesar să se folosească o terminologie unitară, iar folosirea termenului „ paznic” este suficientă.

- **Art. 152** - la alin. (3), (9), (10) și (11), s-a apreciat că reglementarea propusă pentru comunicarea actelor de procedură celor care nu sunt găsiți personal la sediu ori domiciliu este una complicată și, foarte probabil, ineficientă din punct de vedere practic.

O soluție ar fi ca, în condițiile prev la alin.(10) și (11), funcționarul anume desemnat să comunice instanței dovada de înmănare ori citația și procesul-verbal prin fax, în aceeași zi în care a expirat termenul ori în care a comunicat actul.

Încercând totuși să găsim o soluție mai bună, revenim la Codul german de procedură civilă și reținem că, potrivit art. 180, comunicarea înscrisului ori citației poate avea loc și în cutia poștală aparținând locuinței ori sediului social, sau într-un dispozitiv similar amenajat de destinatar pentru recepționarea corespondenței și care asigură în modalitatea uzuală păstrarea în siguranță a corespondenței remise. La introducerea înscrisului în cutia poștală, acesta se consideră comunicat.

Tot din Codul german de procedură civilă mai reținem că, potrivit art. 181, numai dacă comunicarea personală ori prin depunere în cutia poștală nu a fost posibilă, înscrisul ce trebuie comunicat se depune la registratura judecătorei în a cărei circumscripție se

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

afilă locul unde trebuia efectuată comunicarea; depunerea înscrisului se notifică destinatarului prin înștiințare (ar fi înștiințarea prevăzută în proiect) care se remite prin afișare pe ușa destinatarului. Înscrisul se socotește comunicat la data predării înștiințării. Agentul menționează în scris pe plicul în care se află înscrisul ce trebuia remis data depunerii înștiințării.

În acest context, apreciem că o soluție mult mai simplă, rapidă și eficientă ar impune ca, în ipoteza analizată, depunerea în cutia poștală să fie o modalitate de comunicare directă a citației/înscrisurilor, cu eliminarea etapei intermediare a înștiințării.

Numai în cazul în care nici depunerea în cutia poștală nu este posibilă, va fi afișată o înștiințare, iar actele de procedură în discuție se depun la sediul instanței ori primăriei, după caz; chiar în această situație, actele se consideră comunicate la data afișării înștiințării, dovada de comunicare a acestora fiind suficientă pentru a se considera procedura legal îndeplinită.

Cu alte cuvinte, chiar dacă funcționarul primăriei comunică ulterior (prin fax!) instanței că înscrisurile nu au fost/au fost ridicate, procedura se consideră legal îndeplinită și fără a aștepta această comunicare, numai prin dovada afișării înștiințării.

În subsidiar, dacă observațiile și propunerile anterioare nu vor fi însușite, învedereăm următoarele:

La alin. (9), este necesară și o prevedere expresă referitoare la modul de consemnare a datei respectivei depuneri;

La alin. (10), este necesară o prevedere expresă referitoare la comunicarea către instanță a actelor în discuție, prin fax – urmând ca originalele să poată fi înaintate mai târziu, prin poștă;

La alin. (6) se propune eliminarea termenului „il” pentru corectitudinea exprimării.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

- **Art. 153** - la alin. 1 lit. c), referirea la depunerea actului de procedură în cutia poștală nu este corelată cu art. 152 alin. (3).

- **Art. 154** - la pct. 2, referirea la data consemnării refuzului de a primi corespondența nu este corelată cu disp. art. 152 alin. 3 lit. g).

- **Art. 156** - la alin. (1), se consideră că simpla învedereare de către reclamant a faptului că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a reușit să afle domiciliul pârâtului sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit, nu este suficientă, această afirmație trebuind dovedită - eventual cu un certificat de la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor (eliberat fie pe baza certificatului de grefă, fie ca urmare a unei adrese a instanței), care să ateste că pârâtul figurează în evidențe doar cu adresa la care nu mai locuiește în fapt; de altfel, această soluție se coroborează cu mențiunea din alin. 2, referitoare la afișarea citației la ultimul domiciliu cunoscut al celui citat.

- **Art. 161** - la teza finală, date fiind problemele actuale ridicate în practică, s-a apreciat necesară clarificarea modului concret în care procedura de citare va fi valabil îndeplinită la vechiul loc de citare - respectiv prin restituirea citației cu mențiunea „mutat”, ori prin afișarea citației la vechiul loc de citare (prin derogare de la art. 152), cu precizarea referitoare la mutare;

Din punct de vedere formal, s-a apreciat că sintagma „și-a schimbat locul unde a fost citată” este defectuoasă.

- **Art. 167** - nu este clară distincția dintre renunțarea tacită la dreptul de a invoca nulitatea relativă și decăderea din acest drept.

- **Art. 169** - se propune completarea alin.2 în felul următor: „În cazurile prevăzute

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

de lege, termenul este reprezentat de data la care ori până la care se îndeplinește un anumit act de procedura." pentru a se reglementa și situația termenelor regresive (ex. expertiza se depune cel mai târziu cu x zile înainte de termenul de judecată).

- **Art. 176** - la alin. (1), se propune includerea unei prevederi prin care să se sancționeze abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali sau convenționali ai acestora ori avocații lor – aceasta fiind necesară și pentru realizarea unei corelări cu art. 11 alin.(2), teza a II.

S-a apreciat că o limită maximă de 1.000 lei, respectiv 700 lei (mai puțin de 300, respectiv 200 euro) nu este suficientă pentru a se îndeplini funcția socială educativ-preventivă a sancțiunii amenzii judiciare și, cu atât mai puțin, funcție represivă; ca atare, este necesară majorarea acestui quantum maxim.

La alin. (1) pct. 1 lit. a), nu se acoperă ipoteza în care astfel de cereri nu sunt soluționate pe fond (pentru a se putea aprecia asupra văditei netemeinicii), ci sunt respinse sau anulate ca urmare a admiterii unei excepții, dar formularea lor este în mod evident expresia unui abuz de drept procesual civil (exemplul cel mai edificator îl constituie un caz recent ce chemare în judecată a divinității).

La alin. (1) pct. 1 lit. e), s-a apreciat ca fiind necesară includerea cazului contestării, cu rea-credință, a autenticității unei înregistrări audio sau video (a se vedea, sub acest aspect, și observațiile de la art. 329).

La alin. (1) pct. 1, s-a apreciat că se impune reglementarea în mod distinct a ipotezei în care faptele în discuție au fost săvârșite de către reprezentantul legal al persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu (minorii sub 14 ani și persoanele puse sub interdicție judecătorească).

S-a apreciat că dispoziția de la alin. (1) pct.1 lit.a) este de natură să genereze dificultăți de interpretare întrucât este greu de apreciat caracterul vădit netemeinic al unei

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

cereri. De asemenea, se pune întrebarea care este momentul la care se face această apreciere, înainte de soluționarea pe fond a cauzei sau după soluționarea acesteia.

- **Art. 177** – s-a reiterat precizarea prealabilă de la articolul anterior.

S-a apreciat că alin. (3) trebuie reformulat întrucât este ilogic să se stabilească în ce constă abaterea odată cu aplicarea sancțiunii. Fișec ar fi ca aplicarea sancțiunii să se facă după ce se constată această abatere.

- **Art. 182** - s-a apreciat că alin. (2) trebuie modificat în sensul că neîndeplinirea procedurii prealabile trebuie să fie invocată și de instanță din oficiu, fiind o chestiune de interes public. Scopul instituirii de către legiuitor a unei proceduri prealabile constă în posibilitatea soluționării aspectelor vizate pe cale administrativă și implicit degrevarea instanțelor de judecată.

- **Art. 183** - s-a apreciat că dispoziția de la lit. e) trebuie reanalizată întrucât administrarea probei constând în interogatoriul pârâtului se poate face numai după etapa încuviințării acestei probe.

De asemenea, s-a propus înlocuirea termenului „locuința” cu termenul „domiciliul”.

- **Art. 188** – se propune reformularea alin. (2), întrucât repartizarea aleatorie a cauzelor nu presupune neapărat implicarea președintelui instanței în această activitate.

- **Art. 189** – s-a apreciat că dispozițiile alin. (2), din moment ce fac trimitere inclusiv la dispozițiile art. 186 (referitoare la timbrarea cererii), trebuie corelate cu cele ale art. 20 alin. (2) din Legea nr. 146/1997.

Se propune modificarea alin. (1) în sensul înlocuirii sintagmei „cererea de

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

chemare în judecată" cu sintagma „cauza” având în vedere că nu cererea de chemare în judecată se repartizează aleatoriu.

La alin. (6) se instituie un control „pe orizontală” al măsurii dispuse de un complet de judecată soluție care a fost apreciată ca fiind de natură să erodeze încrederea în actul de justiție. Pe de altă parte, nu se precizează dacă neregularitățile constatate nu se acoperă.

- **Art. 190** - la alin. (1), se reiterează propunerea de la art. 146 lit. f).

La alin. 3, s-a apreciat că termenul de 20 de zile este evident necorelat cu termenul de 14 zile prevăzut pentru trimiterea poștale în convenția încheiată de Ministerul Justiției cu Poșta Română, la care trebuie să se adauge termenele prevăzute în reglementarea propusă pentru art. 152.

Se propune modificarea alin. (1) în sensul ca termenul de 20 de zile să curgă de la data primirii comunicării.

S-a apreciat că alin. (6) ar trebui reformulat întrucât utilizarea sintagmei „termen mai îndelungat” permite interpretări diferite.

- **Art. 191** - la alin. (3) textul ar trebui reformulat întrucât nu se precizează în ce limite se suportă cheltuielile remunerarea curatorului fiind necesară o detaliere.

- **Art. 192** - pentru egalitate de tratament, s-a apreciat că trebuie inclusă și ipoteza în care pârâtul solicită, prin întâmpinare, citarea relamantului la interogatoriu.

- **Art. 194** – s-a apreciat că și aceste aspecte ar trebui învederate expres, într-un adevărat formular explicativ care ar trebui comunicat odată cu citația. Întrucât aplicarea principiului „nemo censetur ignorare legem” în această materie ar fi excesivă (a se vedea propunerea de la art. 146 lit. f).

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

- **Art. 202** – s-a apreciat că dispozițiile sunt inaplicabile din cauza condițiilor necorespunzătoare ale bazei materiale și logisticii actuale.

- **Art. 206** - se propune eliminarea alin. (9), întrucât soluția are ca efect tergiversarea cauzei.

- **Art. 207** – se propune eliminarea alin. (2), întrucât dispoziția este criticabilă având în vedere că reținerea nu este o măsură care poate fi dispusă de instanța civilă.

- **Art. 214** - se propune să se precizeze dacă este o gratuitate sau, după caz, care este modalitatea de plată a interpreților – de stat, de părți sau prin ajutor judiciar.

S-a apreciat că ar trebui eliminată dispoziția potrivit căreia judecătorul poate face oficiul de traducător, întrucât creează suspiciuni cu privire la imparțialitate.

- **Art. 219** - se propune modificarea alin. (1), în sensul eliminării din cuprinsul primei fraze a textului „luat în cunoștință, potrivit art. 218 sau pentru care au fost trimise citațiile”.

- **Art. 223** - s-a apreciat că proiectul ar trebui să instituie și o dispoziție expresă, în sensul că dacă anumite încheieri pronunțate de instanță pe parcursul judecării (cum sunt cele prin care se dispune asupra suspendării executării silite, recursul împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale) sunt supuse recursului, în mod separat, atunci dosarul se înaintează instanței superioare, în copie certificată de grefa instanței a cărei hotărâre se atacă.

De regulă, instanțele superioare cer dosarele în original, iar continuarea judecării continuă (eventual) în temeiul unor suplimente de dosar al căror regim legal este incert.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

judcătorul fondului preferând așteptarea dosarului; în două cauze concrete, dosarul cauzei a „stat” 5, respectiv 6 luni la tribunal, pentru soluționarea recursurilor împotriva unei încheieri de suspendare a executării silite, respectiv împotriva încheierii privind inadmisibilitatea cererii de sesizare a Curții Constituționale (deși aceste cauze au natură urgentă).

Asemenea situații trebuie evitate, dintru început, prin reglementarea propusă.

- **Art. 224** - în doctrina și jurisprudența recente s-a formulat și opinia potrivit căreia, în cazul în care au apărut noi împrejurări, care nu au fost avute în vedere la rezolvarea excepției procesuale, în funcție de situația concretă, instanța ar putea să revină asupra soluției date excepției.

- **Art. 226** - se propune completarea punctului 7, în sensul ca, pe lângă concludența probelor, să fie avută în vedere legalitatea, relevanța și utilitatea acestora.

- **Art. 227** - se propune eliminarea articolului, având în vedere că este imposibil să se estimeze durata necesară pentru cercetarea procesului.

- **Art. 229** - se propune modificarea acestui articol, în sensul ca, „cercetarea procesului, are loc în fața judecătorului în camera de consiliu, numai în situația în care, părțile aleg procedura de administrare a probelor, de către avocați, în caz contrar, cercetarea judecătorească se va desfășura în ședință publică.

Cu privire la alineatul (2) al articolului, s-a apreciat că nu există nici o justificare pentru a se deroga de la prevederile alin. (1), sub aspectul cercetării procesului în ședință publică și nu în camera de consiliu.

- **Art. 230** - s-a apreciat că fixarea de termene de la o zi la alta este imposibil de

24

realizat din mai multe considerente (nu se poate asigura citarea părților, sunt dosare foarte multe pe rol, etc.), de aceea regula trebuie să fie fixarea termenelor obișnuite de 3 săptămâni în care poate fi asigurată citarea părților și numai excepția să reprezinte o acordare a unui termen de la o zi la alta (a se vedea observațiile de la art. 143 alin. (6)).

- **Art. 231** – s-a apreciat că se impune să se facă distincția dacă este vorba de încheiere sau sentință având în vedere că renunțarea la judecată și renunțarea la dreptul pretins sunt două noțiuni diferite.

- **Subsecțiunea a 2-a Excepțiile procesuale - art. 233** – s-a apreciat că textul propus induce o confuzie între compunerea instanței (formarea instanței cu numărul de judecători prevăzut de lege – adică tocmai completul), respectiv constituirea instanței (alcătuirea ei complexă, cu toate organele și persoanele cerute de lege); în acest context, referirea la constituirea completului este incorectă.

De asemenea, s-a apreciat că se impune utilizarea unei terminologii unitare, fiind necesară corelarea titlului subsecțiunii „Excepțiile procesuale” cu dispozițiile art. 236 alin. (1) care fac referire la „excepții de procedură”.

- **Art. 234** - se propune ca denumirea titlului marginal să fie „Excepții absolute și excepții relative”, pentru corectitudinea exprimării.

- **Art. 236** - textul nu pare să aibă în vedere situația în care chiar pentru soluționarea excepției este necesară administrarea de probe.

S-a apreciat că alin. (2) trebuie modificat în sensul ca ordinea de soluționare a excepțiilor să fie consacrată prin textul de lege și nu lăsată la aprecierea instanței.

- **Art. 238** - la alin. (1), se ridică problema situației în care cauzele au același

obiect și aceeași cauză, dar părțile au calități (procesuale) inverse.

S-a apreciat că reglementarea din acest articol poate ridica probleme și în cazul în care, după primirea dosarului de la instanța ulterior sesizată, prima instanță investită consideră că excepția litispendenței a fost greșit admisă.

- **Art. 239** – s-a apreciat că reglementarea din acest articol poate ridica probleme și în cazul în care după primirea dosarului de la instanța ulterior sesizată, prima instanță investită consideră că excepția conexității a fost greșit admisă.

- **Art. 243** - s-a apreciat că trebuie eliminată dispoziția referitoare la posibilitatea depunerii listei de marcă în termen de 5 zile întrucât aceasta este de natură să tergiverseze judecarea cauzei.

- **Art. 244** - se propune eliminarea alin. (3).

- **Art. 247** - se propune eliminarea alin. (1) întrucât menținerea acestei dispoziții ar crea posibilitatea încuviințării unor probe inadmisibile.

- **Art. 249** - se propune reformularea alin. (7) întrucât s-a apreciat că proba și proba contrară trebuie administrate în aceeași ședință.

- **Art. 250** - la alin. (2) se propune înlocuirea sintagmei „localității de reședință” cu sitagma „circumscripției”.

De asemenea, se propune eliminarea ultimei teze de la alin. (2), întrucât formularea neclară poate genera dificultăți de interpretare.

- **Art. 251** - se propune modificarea alin. (1) în sensul ca la grefa instanței să se

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

depună recipisa care face dovada consemnării sumei și nu suma de bani propriu-zisă.

- **Art. 260** - se propune înlocuirea termenului „părților” cu sintagma „celui de la care emană”.

- **Art. 263** - la alin. (1) se propune înlocuirea formulei „ bun și aprobat” care este învechită.

- **Art. 267** - se propune înlocuirea termenului „ domestice” care este un termen arhaic.

- **Art. 274** - se propune eliminarea alin. (4) întrucât este dificil de apreciat dacă documentele depuse sunt copii de pe copii; de altfel, probele nu au o valoarea prestabilită.

- **Art. 280** - se propune modificarea alin. (4) având în vedere că grefierul instanței nu are atribuția de a legaliza copii de pe înscrisurile din dosar.

- **Art. 282** - la alin. (1) pct. 3, din enumerare, a fost omis soțul părții.

- **Art. 287** – s-a apreciat că situația ridică frecvente probleme în cazul în care există cereri de înscriere în fals cu privire la asemenea acte (de regulă mai vechi, falsul nemaiputând fi cercetat penal din cauza prescripției, exemplarele părților s-au pierdut/distrus/nu există interesul să fie prezentate). Devine imposibilă administrarea expertizei grafoscopice, pentru a cărei efectuare este necesară aducerea înscrisurilor în laboratoare, spre a fi examinate cu aparatura specială. Experții au arătat, la solicitările instanței, că nu este posibilă efectuarea expertizei la locul unde se află înscrisul.

Propunere: posibilitatea solicitării acestor înscrisuri sau a trimiterii lor la

27

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"*
*(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]
institutul/laboratoarele specializate, pe durata efectuării expertize.

La alin. (2) se propune înlocuirea termenului „localitate” cu termenul „circumscripție”.

- **Art. 299** - se propune eliminarea dispoziției referitoare la posibilitatea depunerii listei de martor în termen de 5 zile de la încuviințare întrucât s-a apreciat că aceasta duce la tergiversarea cauzei.

- **Art. 300** - s-a apreciat că dispozițiile alin. (3) vor determina cu siguranță tergiversări din partea părților de rea-credință. Astfel, deși codul reglementează posibilitatea instanței de a încuviința părții aducerea martorului fără citare, lipsește de conținut această prevedere, prin precizarea că, în caz de neîndeplinire a obligației astfel asumate de către parte, chiar din motive imputabile, este obligatorie citarea martorului pentru un termen ulterior. Prin urmare, dispozițiile actuale, referitoare la citarea martorului încă de la încuviințare, asigură o celeritate sporită.

În plus, prevederea menționată nu adaugă nimic la actuala situație, partea fiind liberă să aducă martorul chiar dacă instanța nu a efectuat/a afectuat cu întârziere procedura de citare.

Propunere: eliminarea prevederii, sau, dacă se păstrează posibilitatea părții de a-și asuma obligația de aducere a martorului, stabilirea unei sancțiuni pentru neîndeplinirea culpabilă a obligației (amendă pentru tergiversare sau posibilitatea decăderii din probă).

- **Art. 303** - la pct. 3, s-a apreciat că dispoziția prezintă riscul apreciabil al chemării în judecată a unui potențial martor-cheie, în scopul imposibilității audierii lui; se propune eliminarea acestei adăugiri, eventual urmând a se dispune că instanța va ține seama de atare împrejurare la evaluarea credibilității martorului.

Se propune completarea alin. (1) în sensul ca la enumerarea persoanelor care nu

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]
[REDACTED]
pot fi martor să fie avute în vedere și persoanele între care există legături spirituale – nași și fini.

- **Art. 306** - se propune ca martorul să fie întrebat și despre relațiile cu părțile, împrejurare relevantă în cauză.

- **Art. 307** - Se propune reformularea alin. (9) în sensul de a pune în vedere martorului că mărturia mincinoasă constituie infracțiune.

- **Art. 309** - se propune modificarea alin. (3), având în vedere că a fost omisă situația în care întrebările sunt puse de un judecător din completul de judecată (altul decât președintele).

- **Art.311** - la alin. (1), se propune înlocuirea sintagmei „judecătorului delegat” cu sintagma „unui judecător din complet”.

De asemenea, atât la alin. (1) cât și la alin. (2), se propune înlocuirea termenului „judecător” cu termenul „președinte”.

- **Art. 313** - se propune modificarea părții finale în sensul înlocuirii textului „va trimite pe martor în fața autorităților penale” cu textul „ va sesiza autoritățile competente”.

- **Art. 314** - în ceea ce privește dispoziția de la alin. (2), s-a apreciat că nu a fost avută în vedere și ipoteza în care instanța a dispus din oficiu introducerea în cauză a unei părți.

- **Art. 319** – s-a apreciat că referirea la ședința publică este eronată (corect fiind „în camera de consiliu”).

La alin. (1) s-a propus înlocuirea metodei tragerii la sorți cu metoda desemnării experților de către instanță.

- **Art.320** - la alin. 2 teza I, s-a considerat că nu este suficientă referirea la existența motivului la acea dată, fiind necesară și cunoașterea lui de către parte (sau cel puțin, aceasta să fi trebuit să îl cunoască).

- **Art. 329** – s-a apreciat că prevederea ca mijloace de probă a filmelor, discurilor și benzilor de înregistrare a sunetului - adică înregistrările audio sau video – era absolut necesară.

În acest sens, s-a avut în vedere faptul că, spre deosebire de Codul de procedură penală, care la secțiunea V¹ din cap. 2 prevede în mod expres interceptările și înregistrările audio sau video ca mijloace de probă, în prezent Codul de procedură civilă reglementează doar proba prin înscrisuri, proba testimonială, mărturisirea, prezumpția, expertiza și cercetarea la fața locului (aceasta din urmă reprezentând în realitate un act procesual care are ca scop cercetarea în afara instanței a unor probe materiale).

Este indiscutabil însă că reglementarea în discuție este vădit anacronică, neexistând niciun motiv rezonabil pentru a exclude înregistrarea audio sau video dintre mijloacele de probă admisibile în procesul civil.

Opinia noastră are în vedere tocmai împrejurarea că, după cum am arătat mai sus, în procedura penală este prevăzut mijlocul de probă în discuție; or, din moment ce garanțiile vizând evitarea imixtiunilor abuzive în viața privată a persoanei și asigurarea autenticității acestor înregistrări au fost considerate ca fiind suficiente pentru ca în baza lor să se poată antrena răspunderea penală (adică cea mai severă dintre formele de

[REDACTED]
răspundere juridică), lipsa unei reglementări similare în actualul Cod de procedură civilă nu poate fi considerată decât o consecință a neglijenței legiuitorului.

În plus, s-a considerat că actuala reglementare este de natură să lezeze dreptul la un proces echitabil în sensul art. 6 din CEDO.

În acest sens, s-au avut în vedere consecințele pe care le poate avea pentru reclamant imposibilitatea dovedirii pretențiilor deduse judecății, prin raportare pe de o parte la art. 1169 C.civ. și art. 129 alin.1 C.p.c. (care instituie regula conform căreia sarcina probei îi incumbă reclamantei), iar pe de altă parte la principiul unanim recunoscut „idem est non esse aut non probari” (potrivit căruia ceea ce nu a fost dovedit nu există).

În acest context, este evident că restricționarea lipsită de orice justificare rezonabilă a accesului la un mijloc de probă tehnic modern, perfect verosimil și a cărui autenticitate poate fi verificată cu ușurință nu poate fi justificată.

Problema se pune în mod similar și pentru dovedirea de către pârât a apărărilor sale.

Mai mult decât atât, reglementarea actuală apare cu atât mai depășită cu cât, în cazul formulării unor pretenții civile în procesul penal – prin alăturarea acțiunii civile cele penale – , situația de fapt poate fi stabilită prin mijloacele de probă în discuție, conform Codului de procedură penală mai sus menționate.

S-a apreciat însă că, pentru rațiuni evidente, este necesară completarea acestor prevederi (eventual la art. 331) cu unele similare celor cuprinse în art. art. 91 Cpp, referitoare la verificarea acestor mijloace de probă printr-o expertiză tehnică.

- **Art. 347** - la alin. (2), corect este „cererea poate fi admisă”, întrucât de formulat, poate fi formulată oricum.

- **Subsecțiunea a 4 Administrarea probelor de către avocați** - s-a apreciat că,

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

întrucât în cei peste 7 ani de la adoptare, această instituție a avut o aplicabilitate practică foarte limitată (dacă nu chiar inexistentă), ar trebui eliminată.

- **Art. 358** – s-a apreciat că reglementarea este excesivă, din moment ce probele pot fi solicitate și prin cererea de chemare în judecată, respectiv prin întâmpinare.

- **Art. 361** - s-a apreciat că referirea la posibilitatea pronunțării „de îndată” (raportat la momentul sesizării) este illogică, din moment ce se prevede citarea celeilalte părți.

- **Art. 367** - din punct de vedere cronologic, reglementarea este eronată, întrucât potrivit art. 359 și 360, etapizarea acestei proceduri presupune mai întâi încuviințarea probelor, urmată - în cel mult 5 zile - de prezentarea programului de administrare a acestora.

- **Art. 371** – s-a apreciat că este necesară instituirea unui termen pentru îndeplinirea acestei obligații.

- **Art. 374** - la alin. (3), trimiterea la dispozițiile art. 148 este eronată, întrucât acestea se referă la citarea părților.

- **Art. 383** - s-a apreciat că dispoziția de la alin. (3) este criticabilă întrucât în ipoteza reglementată, un judecător pronunță hotărârea la o dată la care nu mai funcționează la instanța respectivă.

- **Art. 384** – se propunem modificarea alin. (1) , în sensul de a nu se limita posibilitatea amânării pronunțării, având în vedere că există situații în care, din motive

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

obiective, este necesar ca pronunțarea să se amâne de mai multe ori.

- **Art. 387** - s-a apreciat că dispoziția de la alin. (5) trebuie detaliată, în sensul de a se preciza dacă au fost avute în vedere excepțiile procesuale sau mai multe capete de cerere.

- **Art. 391** - s-a apreciat că este necesară corelarea cu dispoziția art. 384 alin. (2).

- **Art. 394** – s-a considerat că dispoziția de la alin. (4) nu pare justificată de niciun principiu fundamental, reprezentând o protecție excesivă acordată uneia dintre părți. Pe de altă parte, simpla obligație de acordare a termenului, așa cum a fost prevăzută în text, nu este decât o formalitate inutilă, dacă nu se aduce efectiv la cunoștința pârâtului motivul acordării termenului.

Propunere: fie instituirea obligației de citare a pârâtului lipsă, cu mențiunea de a-și exprima poziția (chiar dacă are termen în cunoștință), fie eliminarea textului.

Se propune modificarea alin. (5) în sensul eliminării părții finale a textului potrivit căreia instanța va dispune și anularea hotărârilor pronunțate în cauză; s-a apreciat că renunțarea la judecată într-o cale de atac nu poate produce efecte asupra hotărârii pronunțate pe fondul cauzei.

- **Art. 399** – s-a considerat că ar trebui revăzut pct. 2, în sensul ca dacă cererea nu este legal timbrată, iar reclamantului i s-a pus în vedere să plătească taxa legal datorată, anularea cererii are prioritate față de suspendarea pentru lipsa părților.

De asemenea, la pct. 2, nu există nici un motiv pentru a se exclude posibilitatea ca judecarea în lipsă să poată fi cerută și oral, la un termen anterior.

- **Art. 400** – s-a apreciat că prevederea alin. (1) pct. 7 este eronată, pentru

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

următoarele motive:

Jurisprudența Curții de Justiție este stabilită în sensul că această sesizare nu este necesară, dacă, referitor la aceeași chestiune privitoare la interpretarea dreptului comunitar Curtea de Justiție s-a mai pronunțat în procedura prev. de art. 234 din Tratat.

În același sens s-a exprimat doctrina română, precizând în esență aceleași cazuri când solicitarea unei hotărâri preliminare de către instanțele naționale care judecă în ultimă instanță nu este necesară.

Prin urmare, aceste interpretări date tratatului de către Curtea de Justiție fiind obligatorii și raționale – hotărârea preliminară nu trebuie să devină o cauză de tergiversare abuzivă a judecăților, precum excepția de neconstituționalitate – textul proiectului trebuie revăzut, urmând ca suspendarea să fie, în toate cazurile, facultativă.

- **Art. 401** - pentru a se evita abuzul de drept, s-a apreciat ca fiind absolut necesară inserarea unei prevederi care să permită revenirea asupra măsurii suspendării, în ipoteza în care judecarea cauzei care a provocat suspendarea este tergiversată.

- **Art. 403** - la punctul 2, referirea la cererea „părții interesate” în acel context este eronată; textul trebuie reformulat.

- **Art. 406** - la alin. 2, s-a apreciat că includerea (implicită) și a cazului prevăzut de art. 400 pct. 6 este eronată.

- **Art. 411** - s-a apreciat că titlul marginal trebuie modificat întrucât nu se poate vorbi despre „perimarea instanței”; în consecință s-a propus eliminarea cuvântului „instanței”.

De asemenea, s-a apreciat că termenul de 10 ani este prea lung.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

- **Art. 414** - se propune să se analizeze posibilitatea fixării unui termen de pronunțare a hotărârii de cel puțin 60 de zile, termen înăuntrul căruia aceasta să se și motiveze.

- **Art. 419** - la alin. 1, referirea la „aceeași calitate” ridică aceeași problemă ca la art. 238 alin. 1.

- **Art. 422** - s-a apreciat că dispoziția alin. (2) este în contradicție cu dispoziția alin. (1). În consecință, s-a propus fie eliminarea alin. (2), fie corelarea celor două dispoziții.

- **Art. 438** – s-a apreciat că trebuie prevăzută posibilitatea de a include în cheltuielile de judecată și pierderile cauzate părții de necesitatea prezenței la proces, iar nu doar martorului – pentru ipoteza în care partea nu a beneficiat de asistența unui avocat (acest lucru se permite la cheltuielile de transport).

S-a apreciat că dispozițiile alin. (3) sunt eronate, din moment ce onorariul experților judiciari și cel al specialiștilor numiți în condițiile art. 318 alin. (3) este stabilit de instanță, deci nu poate constitui expresia unui abuz de drept.

- **Art. 439** – s-a considerat că trebuie avută în vedere și ipoteza regăsită frecvent în jurisprudența CEDO, când cheltuielile de judecată sunt acordate într-un quantum rezonabil și în cazul în care existența lor este certă, dar nu poate fi dovedită întinderea.

- **Art. 453** – s-a apreciat că textul este lapidar și contradictoriu, cu mențiune a că, atâta timp cât instanța nu poate să judece decât în primă instanță, este imposibil să judece în ultimă instanță.

- **Art. 458** – trebuie precizat că actualul art. 302 din Codul de procedură civilă a

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]
[REDACTED]
fost declarat neconstituțional de Curtea Constituțională.

Trebuie să se prevadă nu nulitatea cererii greșit îndreptate, ci transmiterea ei către instanța ce a pronunțat hotărârea atacată.

- **Art. 470** - la alin. 2, s-a apreciat că limitarea recursului la cauze evaluabile în bani în valoare de peste 500.000 lei (aproape 130.000 euro) – împreună cu prevederile modificate ale art. 85 lit.l), potrivit cu care cauzele evaluabile în bani de până la 200.000 lei inclusiv (față de 100.000 lei, în varianta inițială a proiectului) sunt date în competența judecătorilor – zădărnicește dezideratul generos al proiectului, de a asigura unificarea și coerența jurisprudenței prin recursul formulat înaintea instanței supreme.

Prin această limită exorbitantă, proiectul reușește performanța de a restrânge competența actuală a instanței supreme, oricum prea redusă, întrucât în materie comercială, secția competentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă în prezent cauze evaluabile în bani de peste 100.000 lei.

Restrângerea competenței este total nejustificată în raport de prevederile existente în alte sisteme de drept europene (în Germania, limita de competență, redusă la un moment dat la 20.000 euro, a fost desființată complet începând cu anul 2007, fiind de altfel prevăzută în legea de aplicare a Codului de procedură civilă, iar nu în cod; în Franța, există o jurisprudență abundentă a Curții de Casație asupra unor cauze cu o valoare redusă, dar care prezintă interes pentru dezvoltarea dreptului privat).

Filtrul de admisibilitate este cel care trebuie să asigure limitarea cauzelor aflate pe rolul Curții de Casație. Având în vedere scopul acestei căi de atac, expus lîmpede în art. 460 alin.(3) din proiect, trebuie spus că o valoare mare a obiectului cererii nu semnifică neapărat că acea cauză prezintă o problemă de drept importantă, și invers, o cauză având o valoare mai mică poate fi deosebit de importantă pentru circuitul juridic.

În cel mai rău caz, se consideră că limita de competență a instanței supreme în recurs trebuie corelată cu prevederile art. 85 lit.k din proiect, în sensul că recursul este

admisibil în acele cauze evaluabile în bani, al căror obiect are o valoare mai mare de 200.000 lei (deși limita inițială, de 100.000 lei, este preferabilă).

În subsidiar (având în vedere teama accentuată față de posibilitatea aglomerării excesive a Curții), s-ar putea reglementa provizoriu o limită mai mare în legea de aplicare, pentru primii 3 – 4 ani, urmând ca după ce filtrul de admisibilitate devine cunoscut practicienilor, limita să fie scăzută la 100.000 lei noi.

La alin. (2), includerea cererilor prevăzute de art. 89 lit. h) în categoria celor care nu sunt supuse recursului este eronată, nefiind corelată cu dispozițiile art. 471 alin. (1) teza I.

- **Art. 471** - se propune eliminarea alin. (7), cu motivarea că îngreșește accesul liber la justiție (a se vedea obs. de la art. 472).

- **Art. 472** – s-a apreciat că ar trebui să se instituie o reglementare clară și accesibilă, potrivit cu care înăuntrul acestui termen, partea care dorește să formuleze recurs și nu are mijloace materiale pentru a-și angaja avocat, va solicita acordarea asistenței jurice din oficiu – probabil instanței a cărei hotărâre se atacă, a cărei misiune este oricum de a pregăti dosarul pentru instanța de recurs, desigur, în alt complet.

Termenul de recurs ar trebui să se suspende până la soluționarea cererii mai sus arătate, iar dacă cererea este aprobată, să curgă un nou termen de 30 zile pentru formularea recursului.

Totodată, un sistem similar trebuie asigurat și pentru intimat (cu suspendarea termenului pt. a depune întâmpinare, respectiv repunerea în termen).

- **Art. 473** – la lit. e), referirea la semnătura părții în cazul prevăzut de art. 79 alin. (2) este eronată și, totodată, incompletă: se impune reformularea textului, în sensul: „semnătura părții sau a mandatarului acesteia, în cazul prevăzut de art. 12 alin. (2)...”.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

La alin. 2, referirea la „delegația consilierului juridic” este eronată – pentru considerentele expuse la art. 86.

- **Art. 477** - a se vedea observația de la art. 458 alin. (1).

- **Art. 480** – s-a apreciat că, la art. 470 alin. (8), este preferabil ca părțile să fie obligate ca prin cererea de recurs, întâmpinare ori răspuns la întâmpinare să arate expres dacă sunt de acord cu judecarea fondului de către completul de filtru, iar dacă această mențiune lipsește, acordul în acest sens să fie prezumat.

- **Art. 483** - la alin. (3), textul trebuie completat la final, în sensul „... respectiv pentru autoritate de lucru judecat”.

- **Art. 501** - la alin. (1), s-a apreciat că soluționarea acestor cereri în Secțiile Unite ale Curții de Casație este contraproductivă (întrucât încarcă excesiv programul judecătorilor, atrage termene lungi de soluționare și, probabil, absența unor dezbateri reale – în complet de 100 judecători, mulți nespecializați în materia ce se discută).

De aceea, similar Marii Camere a CEDO (compusă din 17 judecători, iar nu din peste 40, câți funcționează în cadrul Curții), s-a exprimat opinia că recursul ar trebui soluționat de secția corespunzătoare materiei în care este declarat recursul; în cazul în care mai multe secții sunt interesate de materia recursului, ar trebui judecată în ședință comună.

De altfel, un mecanism similar a fost reglementat în capitolul II (sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile).

- **Art. 503, 504, 505** – s-a apreciat că ar trebui revăzute, având în vedere că este greu de apreciat în ce măsură este vorba de un aspect controversat.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

De asemenea, este dificil să se ia legătura cu toate tribunalele și curțile de apel, întrucât nu există mijloace umane și logistice.

Ținând cont de faptul că sesizarea se face la cererea părților, orice persoană poate folosi această procedură pentru a tergiversa judecarea cauzei.

- **Art. 602** – s-a apreciat că ultima teza (chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel) încalcă principiul de drept „specialia generalibus derogant”.

- **Art. 603** – la alin. (1), din enumerare a fost omisă popirea.

- **Art. 607** – la alin. (2) și (3), procesele verbale întocmite constituie titluri executorii, pentru a fi în concordanță cu prevederile art. 612 alin. (1).

- **Art. 639** - la alin. (2), se propune eliminarea sintagmei „chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel”, întrucât încalcă principiul de drept „specialia generalibus derogant”.

- **Art. 647** – s-a apreciat că trebuie eliminat întrucât este necesară comunicarea titlului executorului și a somației în toate cazurile.

- **Art. 648** - alin. (2) trebuie corelat cu art. 644 alin. (3).

- **Art. 687** - alin. (1) trebuie coroborat cu plângerea împotriva refuzului judecătoresc, prevăzută de Legea nr. 188/2000.

Alin.(3) trebuie eliminat.

Alin. (4) trebuie eliminat, întrucât partajul bunurilor aflate în proprietate comună, care poate fi realizat pe cale voluntară sau judecătorească, trebuie realizat înaintea

[REDACTED] [REDACTED]
executării silite, întrucât ar îngreuna procedura contestației la executare care se judecă de urgență și cu precădere.

- **Art. 691** – s-a apreciat că dispoziția alin. (2), potrivit căreia contestatorul este obligat să-și aleagă domiciliul în localitatea de reședință a instanței este excesivă, putând afecta atât dreptul la apărare cât și dreptul la un proces echitabil.

- **Art. 881** - potrivit jurisprudenței CEDO, este esențială colaborarea părintelui debitor și intervenția specializată asupra părintelui debitor care refuză să-și îndeplinească obligația.

- **Art. 882** – s-a apreciat că este necesară reglementarea unei intervenții specializate asupra copilului.

- **Art. 886** - la alin. 1, s-a considerat că se impune citarea pârâtului cu indicarea expresă a consecințelor nedepunerii propriii cereri de divorț, cel mai târziu până la primul termen de judecată – pentru considerentele expuse în cadrul propunerii formulate la art. 146 alin. 1 lit. f).

- **Art. 887** - ar trebui ca alineatul (2) să fie modificat, în sensul ca instanța să se pronunțe numai la cerere asupra exercitării autorității părintești, întrucât, potrivit jurisprudenței CEDO, raporturile dintre părinți și copii trebuie să fie aceleași, chiar dacă are loc divorțul.

La alin. (2), teza finală, nu este foarte clar dacă obligația instanței (de a se pronunța din oficiu și asupra numelui pe care îl vor purta soții după divorț) este incidentă doar în ipoteza în care soții au copii minori.

[REDACTED]

- Art. 891 s-a apreciat că referirea la îndeplinirea prin afișare a procedurii de citare a soțului pârât nu se corelează cu dispozițiile art. 152 și art. 156 (a se vedea și observațiile formulate la art. 156 alin. (1)).

- Art. 893 – s-a apreciat că acest text de lege, cel puțin pentru instanțele de fond investite cu soluționarea cererilor de divorț, contravine prevederilor art. 20 alin. (1)-(3) din Legea 146/1997 și art.30 alin. (5) din Normele metodologice de aplicare a acestei legi, care stipulează faptul că, atunci când cererea nu se timbrează, instanța va pune în discuție, anularea acesteia ca netimbrată.

În acest context, se propune reformularea acestui articol, în sensul excluderii situației că instanța poate lua act de împăcare, prin hotărâre definitivă chiar dacă nu au fost plătite taxele judiciare de timbru, apreciind că, soluția care poate fi dată în această situație este cea de aplicare a legislației privind taxele judiciare de timbru, sus menționată, cu consecința anulării acțiunii ca netimbrată.

- Art. 897 - din definiția acțiunii civile (art.28) rezultă că între aceasta și cererea de chemare în judecată există o relație de tipul întreg-parte; așadar, cererea de chemare în judecată reprezintă numai una din formele concrete de manifestare a acțiunii civile (cea prin care se pune în mișcare acțiunea civilă).

Ca atare, pentru consecvența terminologică, s-a apreciat ca fiind necesară înlocuirea termenului „acțiune” din cuprinsul alin. (2) cu termenul „cerere”(aceeași observație la art. 950, 956,959).

- Art. 898 – s-a apreciat că destrămarea unei căsătorii se poate datora nu doar culpei, ci și intenției unuia sau ambilor soți (acestea constituind cele două forme ale vinovăției); ca atare, la alin. (1) se impune utilizarea termenului generic de „vinovăție” sau „vină” (aceeași observație la art. 899, 900, 901, 902).

- **Art. 904** - întrucât cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane este o cerere de chemare în judecată, s-a apreciat că nu se justifică trimiterea la dispozițiile art. 137 alin. (1), cu atât mai mult cu cât, în cadrul condițiilor generale reglementate de această normă, identificarea părților trebuie făcută doar prin indicarea a două atribute de identificare (cu excluderea codului numeric personal); ca atare, s-a considerat ca fiind corectă trimiterea la dispozițiile art. 183.

- **Art. 919** - la alin. (1) și (2), a se vedea observația formulată la art. 897.

- **Art. 935** - a se vedea observația de la art. 904.

- **Art. 939** - la alin. (1), s-a apreciat că ar trebui prevăzută pronunțarea unei încheieri de admitere în principiu (ca într-o reglementare mai veche), întrucât de multe ori în practică, pentru a stabili elementele arătate la art. 938, este nevoie de respingerea unor capete de cerere prin care se solicită includerea la masa partajabilă a unor anumite bunuri ori creanțe (sau, în materie succesorală, de admiterea sau respingerea unor capete de cerere având ca obiect reducțiunea liberalităților excesive, raportul donațiilor etc.); or, soluționarea unor astfel de capete de cerere nu poate fi făcută printr-o simplă încheiere de ședință, ci doar printr-o încheiere de admitere în principiu.

- **Art. 941** – s-a apreciat că vechea reglementare (potrivit căreia aceste încheieri se atacau separat) era mult mai eficientă și, totodată (contrar opiniilor exprimate de regulă pe acest aspect,) asigura o judecată mai rapidă, întrucât se evita administrarea unei probe costisitoare și cronofage precum expertiza, pe aspecte care ulterior pot fi modificate în căile de atac.

- **Titlul IX Procedura ordonanței de plată**

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Referitor la această procedură specială, s-a apreciat că trebuie făcute în prealabil câteva precizări vizând implementarea procedurii ordinului de plată european - reglementată de Regulamentul nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului.

Astfel, în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității Europene, regulamentul în discuție este obligatoriu în toate elementele sale componente și urmează a se aplica direct începând cu data de 12 decembrie 2008, fără a fi necesară transpunerea în legislația națională – cu excepția articolelor 28, 29, 30 și 31, care se aplică de la 12 iunie 2008.

Altfel spus, de la data menționată, regulamentul va face parte integrantă din legislația națională și va prevala față de ordinea de drept internă – potrivit principiului supremației dreptului comunitar, care este incident în caz de conflict între legea națională și dreptul comunitar.

Cu privire la acest regulament, mai trebuie arătat însă și faptul că el nu înlocuiește și nici nu armonizează mecanismele de recuperare a creanțelor necontestate existente în temeiul legislației naționale, ci constituie doar un instrument complementar și facultativ pentru reclamant – care este în continuare liber să recurgă la o procedură prevăzută de legislația națională (a se vedea art. 1 alin. (2)).

Ca atare, în măsura în care reclamantul optează pentru această procedură, pentru cauzele transfrontaliere referitoare la creanțele pecuniare necontestate ce se circumscriu domeniului de aplicare reglementat de art. 2, dispozițiile derogatorii ale regulamentului în discuție se vor aplica în mod prioritar față de cele ale Codului de procedură civilă, OG nr. 5/2001 privind procedura somației de plată (ale cărei norme sunt preluate de prezentul titlu din cadrul proiectului noului Cod de procedură civilă), și, după caz, ale Legii nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat (ale cărei norme procedurale sunt preluate de Titlul II din cadrul proiectului noului Cod de procedură civilă). Firește, pentru aspectele de procedură care nu sunt reglementate în mod expres de acest regulament va fi aplicabilă legislația națională (art. 26).

În acest sens, s-a apreciat că trebuie luat în considerare argumentul de principiu că, fiind vorba de aceeași materie – respectiv recuperarea creanțelor certe, lichide și exigibile, potrivit unei proceduri rapide și simplificate -, simpla prezență a unui element de extraneitate (în conformitate cu art. 3 din regulament) nu poate constitui un temei suficient pentru a justifica existența unor reglementări substanțial diferite.

Înainte de prezentarea acelor aspecte de fond și de procedură care particularizează regulamentul în discuție și care pot sau trebuie avute în vedere în legislația internă, s-a considerat însă că se impune o precizare de ordin terminologic.

Astfel, pe de o parte se remarcă faptul că diferitele traduceri ale regulamentului în limba română utilizează fie expresia „somație de plată” (astfel cum apare în varianta publicată pe site-ul Ministerul Justiției), fie sintagma „ordin de plată” (ca în materialele aferente lucrării de față).

Or nu numai că aceste expresii nu sunt sinonime, dar ordinul de plată este un instrument reglementat de dreptul bancar, astfel încât utilizarea lui în contextul de față este de natură să creeze confuzie.

Sub acest aspect, mai trebuie învederat și faptul că, în proiectul noului Cod de procedură civilă, în titlul de față a fost preluată reglementarea actuală a somației de plată, dar sub denumirea de „ordonanță de plată”.

De aceea, s-a considerat ca fiind necesară adoptarea în mod unitar a fie a sintagmei „somație de plată”, fie a sintagmei „ordonanță de plată”.

Revenind la analiza principalelor particularități ale regulamentului, s-au constatat următoarele:

Un prim aspect care diferențiază în mod esențial reglementarea în discuție de cea internă îl constituie faptul că aplicarea sa este în mod expres condiționată de necontestarea creanțelor pecuniare care se circumscriu domeniului său de aplicare.

Acest aspect este prevăzut în mod expres în art. 1 alin. (1) lit. a); în plus, ca o consecință, în art. 16 alin. (3), se stipulează că pârâtul trebuie să indice în opoziție doar

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

faptul contestării creanței, fără a fi obligat să precizeze motivele acestei contestații – aceasta având ca urmare trecerea automată a cauzei la procedura de drept comun, cu excepția situațiilor în care reclamantul a solicitat în mod expres ca procedura să ia sfârșit în acest caz (art. 17).

Or, în titlul de față nu numai că nu există o asemenea reglementare, dar în art. 972 alin. (3) se prevede că în citația ce se va comunica pârâtului trebuie să se facă mențiunea că, până cel mai târziu în ziua fixată pentru înfățișare, acesta poate să depună întâmpinare, iar în art. 974 alin. (1) se prevede verificarea de către instanță a temeiniciei apărărilor debitorului. În plus, potrivit art. 978. alin. (1) - "Ordonanța de plată, devenită definitivă ca urmare a neintroducerii sau respingerii cererii în anulare are putere de lucru judecat și constituie titlu executoriu fără a fi investită cu formulă executorie."

Este evident așadar că reglementarea națională diferă în mod radical de cea din regulament.

Or, după cum am arătat mai sus, o asemenea diferență nu poate fi justificată doar de existența unui element de extraneitate.

Un alt aspect care este abordat în mod diferit în regulament îl constituie faptul că debitorul-pârât nu este citat în vederea soluționării cererii și nu i se comunică cererea de somație europeană de plată, ci doar somația europeană de plată – emisă de instanță, în baza art. 12, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 8, cererea fiind deci întemeiată (soluția de respingere a cererii comunicându-i-se doar reclamantului – a se vedea art. 11 alin. (1) teza finală).

Conform art. 972 din proiect însă, este obligatorie citarea debitorului cu copie de pe cererea creditorului și actele depuse de acesta în susținerea cererii, după care i se comunică și ordonanța – indiferent că prin aceasta cererea a fost admisă sau respinsă – ceea ce, în mod evident, conduce la o judecată mult încetinită față de cea reglementată prin regulament.

În sfârșit, ultima problemă pe care o va ridica implementarea regulamentului în

discuție o constituie trecerea automată a cauzei la procedura de drept comun, în cazul în care pârâtul a formulat opoziție în termenul prevăzut de art. 16 alin. (2) – trecere care, potrivit art. 17 alin. (2) din regulament, va trebui reglementată de legislația națională.

Or, nici OG nr. 5/2001, nici proiectul noului Cod de procedură civilă nu conțin vreo prevedere în acest sens, ci stipulează doar posibilitatea pentru creditor de a introduce cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun (art. 7 teza a II-a, respectiv 974 alin. (3) și art. 975 alin. (2) teza finală).

- Titlul X Evacuarea din imobilele deținute sau ocupate fără drept

În legătură cu această procedură, s-a apreciat că instituie o protecție excesivă a drepturilor locatorului, rupând într-un mod iremediabil echilibrul dintre drepturile și obligațiile acestuia pe de o parte, și drepturile și obligațiile locatarului, pe de altă parte.

În acest sens, se impune precizarea că în sistemul CEDO statele contractante dispun de o amplă marjă de apreciere în materie de reglementare a utilizării bunurilor.

Ca atare, în numeroase țări cu veche tradiție democratică (dintre care amintim doar Franța, Germania și Elveția) au fost adoptate dispoziții legale derogatorii de la dreptul comun în materie de locațiune, al căror scop declarat îl constituie protecția chiriașilor prin norme imperative, considerându-se că acest domeniu nu poate fi lăsat pur și simplu la voia economiei de piață.

Or, prin comparație cu respectivele dispoziții, în legislația noastră dreptul la reinnoirea contractului de închiriere nu este reglementat de OUG nr. 40/1999 în favoarea tuturor chiriașilor – cei care au încheiat contracte potrivit dreptului comun nefiind beneficiari ai acestei protecții.

Trebuie reamintit totodată că statul român a trebuit să moștenească din perioada comunistă o penurie acută de locuințe de închiriat la un preț rezonabil. El are de protejat dreptul de proprietate al primilor, pe de o parte, și de respectat drepturile sociale ai celorlalți, pe de altă parte, cu observația că interesele legitime ale colectivității cer într-

un asemenea caz o repartitie echitabilă a sarcinii sociale și financiare pe care o presupun transformarea și reforma imobilelor în țară.

Firește, orice reglementare adoptată în această materie extrem de complexă și sensibilă din punct de vedere social (în care se pune problema concilierii intereselor antagoniste ale proprietarilor și locatarilor) trebuie să respecte un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat, de natură să asigure acel „echilibru just” care trebuie păstrat între exigențele interesului general al comunității și imperativele protejării drepturilor fundamentale ale individului.

Or, în acest context, a institui prin reglementarea în discuție o procedură specială prin care să se protejeze exclusiv drepturile locatorului – în condițiile în care, după cum am arătat, protecția chiriașilor nu este realizată decât într-o măsură extrem de redusă și total insuficientă pe planul dreptului substanțial - este inacceptabil.

Cu titlu de exemplu, menționăm doar câteva dintre măsurile radicale propuse - prin care considerăm că drepturile chiriașilor pot fi lezate în mod grav:

- art. 988, în care se prevede că pârâțul nu poate formula cerere reconvențională (ceea ce înseamnă că, în cazul în care a adus îmbunătățiri imobilului, i se refuză dreptul de retenție);

- art. 992, care permite doar locatorului să ceară obligarea locatarului (pe calea ordonanței președințiale) la efectuarea reparațiilor ce îi revin potrivit legii - ignorându-se cu desăvârșire ipoteza în care locatorul este cel care nu își îndeplinește propriile obligații privind efectuarea reparațiilor (pentru egalitate de tratament).

În concluzie, s-a apreciat că, pentru valorificarea drepturilor locatorului, este suficientă procedura de drept comun – iar în anumite cazuri și procedura ordonanței președințiale - , cu atât mai mult cu cât prin noul cod se asigură o celeritate sporită a procesului și, totodată, eficiența acestuia.

În ceea ce îi privește pe „ocupanții în fapt ai imobilului”, s-a considerat că, în cazul în care au „permisiunea ori îngăduința” proprietarului, raporturile dintre părți se

[REDACTED] [REDACTED]
încadrează perfect în tiparul contractului de comodat.

Ca atare, în ipoteza în care nu s-a stipulat un termen pentru restituirea bunului, devin incidente actualele prevederi de protecție din art. 1572 Cciv, referitoare la îndeplinirea trebuinței comodatariului.

Or, prin art. 984 din proiect, se prevede că imobilul trebuie eliberat în termen de 5(!!!) zile de la comunicarea somației.

În plus, și comodatariului i se refuză în mod implicit dreptul de retenție (art. 988).

În consecință, s-a apreciat că această procedură ar putea fi eventual acceptabilă doar în cazul ocupării fără drept a imobilului, precum și în cazul reglementat de art. 991 alin. (2) și art. 993.

- **Art. 994** – s-a apreciat că textul (raportat și la restul reglementării din acest titlu) ridică o problemă de principiu; astfel, s-a considerat că atunci când vechiul proprietar (sau moștenitorii acestuia) sunt cunoscuți, indiferent dacă imobilul posedat este sau nu înscris în cartea funciară, se impune citarea obligatorie, în calitate de părți, necondiționat de formularea opoziției prevăzută de art. 996.

- **Art. 995** - la alin. (2), după expresia „vechiului proprietar”, trebuie adăugat „sau al moștenitorilor acestuia”.

La alin. 3 lit. a), trebuie inserată și o prevedere referitoare la anexarea unui certificat eliberat de Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, care atestă că succesiunea titularului dreptului înscris în cartea funciară nu a fost dezbătută.

La alin. 3 lit c), trebuie solicitat istoricul de rol fiscal – întrucât relevanța sa probatorie este superioară celei a unui simplu certificat de rol fiscal.

- **Art. 996** - la alin. (1), s-a apreciat că fiind extrem de utilă și afișarea somației la imobilul în litigiu, precum și la toate imobilele învecinate.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

La alin. (5), după cazul referitor la „cel înscris în cartea funciară este decedat”, trebuie completat textul cu precizarea „și nu i se cunosc moștenitorii”; la același alineat, s-a apreciat că se impune citarea reclamantului, măcar pentru a avea posibilitatea de a pune întrebări martorilor.

- **Art. 1001** - la alin. (1), trebuie precizat că depunerea se face pe numele părții în favoarea căreia s-a stabilit cauțiunea (expresia „părții respective” fiind neclară).

- **Art. 1009** - la alin. (3) lit. a), se observă că cererile menționate nu necesită o excludere expresă de la aplicarea acestei proceduri, din moment ce nu se poate vorbi de o valoare a cererii, în sensul alin. (1).

- **Art. 1013** - prevederea de la alin. (11) este binevenită și ar trebui extinsă la toate cazurile.

- **Art. 1024** - dat fiind că Judecătoria sectorului 1 al Municipiului București este judecătoria cu cel mai mare volum de muncă din capitală, s-a apreciat că această competență ar trebui stabilită în favoarea unor instanțe mai puțin aglomerate, ca de exemplu Judecătoria sectorului 6 București.

